

نخستین جشنواره احیاء بازی های بومی محلی شهرستان خمین

تاریخ: ۳۱ مرداد و شهریور ۹۸

مکان: شهرستان خمین - منطقه گردشگری کوه بوجه

شهرداری خمین

شورای اسلامی شهر خمین

اداره فرهنگی اجتماعی شهرداری

اهداف:

یکی از نشانه های پویایی یک جامعه بازی هایی است که در جامعه بین بزرگتر ها و کوچکتر ها رواج پیدا میکند و به نوعی جزء آداب و رسوم آن جامعه محسوب می شود. بازی ها از جمله نمودهای اجتماعی و فرهنگی هر اجتماع به حساب می آیند و در حقیقت ویژگی اصلی بازی، درس آموزی و سازگاری با نظام و محیط طبیعی اجتماعی پیرامونی است .

ورزش های سنتی و بازی های بومی و محلی روستایی غنی از آداب، رسوم و خرده فرهنگ هایی است که بیانگر فرهنگ اصیل مردمان هر دیار است .

اهمیت بازی های بومی و محلی و نقش تاثیرگذار آن در حفظ و بقای خرده فرهنگ های هر منطقه زیاد است و به همین دلیل مسئولان و مدیران فرهنگی باید در سیاست گذاری های کلان و خرد نگاهی ویژه به این مقوله داشته باشند . ورزش های سنتی، بومی و محلی علاوه بر آثار و مزیت های ورزشی از نظر علائق فرهنگی، هنری و گرایشات مردم مناطق مختلف کشور؛ بهترین عامل ایجاد سرگرمی های مفرح و سالم به شمار می روند . بازی های بومی محلی گنجینه ای تمام نشدنی از همه فاکتورهای آمادگی جسمانی و فرهنگی ناب ایرانی را در خود نهفته دارند . قانون پذیری، مسئولیت پذیری، تمرین هم افزایی و کارگروهی، احترام به حقوق دیگران، مدیریت رفتار و نیل به برتری در قالب این بازی ها گنجانده شده است.

ورزش های بومی محلی بخشی از شناسنامه فرهنگی مناطق مختلف کشور محسوب می شوند و به طور یقین با کمرنگ شدن این سنت و آیین های محلی، بخشی از فرهنگ و سنت این مناطق نیز از بین می رود . ورزش های بومی محلی ظرفیتی مناسب برای توسعه گردشگری است .

بازی های بومی و محلی هر چند به علت شهرنشینی کمرنگ شده اند اما هنوز در برخی مناطق این بازی و سرگرمی ها بین مردم رواج دارد . در بازی های بومی و محلی به علت ریشه های فرهنگی و تمدنی متناسب با جامعه ما و ترویج زندگی جمعی مورد استقبال عموم مردم قرار دارد .

برخی از بازی های بومی و محلی شهرستان خمین با گویش و زبان محلی شناخته شده و تنوع این بازی ها بسیار بالاست. چاله به چاله، خشت لنگه، قلعه بازی، از من داری، تنور گرم، کلاه برک، کمربندی بازی، هفت سنگ، کوشک ملق، شاه دزد بازی، خروش پران، قایم باشک، زوبازی، الک دولک، دست به چاله، دوغ دوغ، حموم گرمک ، کشتی قفقازی و... را از جمله بازی های بومی و محلی شهرستان خمین است .

لذا این جشنواره نیز با هدف نشاط اجتماعی، احیاء آداب و رسوم، احیاء بازی های بومی و محلی اجرایی خواهد شد.

شیوه اجرایی:

نخستین جشنواره احیاء بازی های بومی محلی شهرستان خمین در چندین گام اجرایی خواهد شد.

گام اول: شناسایی بازی های بومی محلی که از قدیم الایام در سطح شهرستان انجام می شده است. که در راستای این گام تیم هایی توسط جشنواره به روستاهای اطراف گسیل، ونسبت به شناسایی و مستند سازی این بازی ها اعزام گردید.

گام دوم: تهیه جدول این بازی ها در دو سطح تیمی و انفرادی تهیه ونسبت به تهیه ساختار رقابتی در بین این بازی ها اقداماتی انجام گردید.

گام سوم: ارتباط با روستا ها و محله های شهری از طریق جلسه با بخشدار و دهیاری ها در جهت اطلاع رسانی برای آمادگی و ثبت نام در نخستین جشنواره

گام چهارم: برگزاری مسابقه اجرایی بین تیم های شرکت کننده در دو روز متوالی که در حاشیه این مسابقات نمایشگاهی از سوغات، صنایع دستی و دستاورد های روستایی و خانگی برگزار خواهد شد. همچنین در خلال روزهای برگزاری مسابقات، شبها جشنواره نشاط و موسیقی محلی نیز برگزار می گردد.

گام پنجم: مستند سازی تصویری و همچنین مکتوب (تهیه کتاب) در جهت ماندگاری این بازی ها و انتقال به نسل های بعدی نیز انجام می گردد.

دستورالعمل اجرایی بازی های بخش بانوان

تعداد اعضای هر تیم:

۷ نفر که شامل یک سرپرست، ۵ بازیکن و یک بازیکن ذخیره.

تعداد و نام بازی های بخش رقابتی آقایان:

۵ بازی با نامهای وسطی-از من داری-لی لی-شمع گل پروانه-خروس جنگی

دستورالعمل اجرایی و داوری بازی ها:

*وسطی

یک تیم وسط قرار میگیرد و گروهی که وسط نیست، هم دو دسته می شود و هر دسته در یک طرف زمین بازی قرار می گیرد. آن ها توپی را از یک طرف به طرف دیگر پرتاب می کنند تا به یکی از افراد وسط بخورد. افراد وسط هم سعی می کنند با جا خالی دادن نگذارند توپ به آن ها بخورد. هر کس توپ به او بخورد، از بازی بیرون می رود. اگر کسی توپ را بدون تماس با بدن خود یا زمین در هوا بگیرد (گل بگیرد) یا (بل بگیرد) در برابر هر بل می تواند یکی از یارانش را که از بازی بیرون رفته، دوباره به وسط بیاورد، یا اگر یک بار سوخت، از بازی خارج نشود. پرتاب توپ از این طرف به آن طرف آن قدر ادامه پیدا می کند تا چابک ترین و زرنگ ترین کودکان در وسط باقی بمانند. بعد، بازی با عوض کردن جای وسطی ها با افراد دو طرف زمین ادامه می یابد.

این بازی خیلی هیجان انگیز است و دو طرف ضمن پرتاب توپ گاهی شعر هم می خوانند:
بیا که توپ نخوره به پات / بیا یهو، نیفته کلات

اعلام نتایج:

-زدن هر بازیکن داخل زمین ۲ امتیاز

-زده همه نفرات در زمان ۵ دقیقه علاوه بر امتیاز هر نفر ۱۰ امتیاز برای جابجایی

-در صورت گرفتن بل و زنده نکردن هم تیمی هر بل ۳ امتیاز

-بازی در دو زمان ۵ دقیقه ای انجام و در زمان دوم جای تیم ها عوض میشود

*از من داری

بازیکنان به دو گروه مساوی تقسیم می شوند و هر گروه در جایگاه خود که از قبل مشخص شده است، می ایستند.

یک نفر از بازیکنان گروه اول پشت خط میانی (خطی که دوگروه را از یکدیگر جدا می کند) می ایستد.

بازیکن یک پایش را بلند می کند و روی یک پا می ایستد و به صورت لی لی کردن به زمین تیم مقابل وارد می شود.

او سعی می کند به طرف بازیکنان گروه دوم برود و آن ها را لمس کند او به هر نفری که دست بزند او را می سوزاند و باید

از بازی خارج شود و در مقابل بازیکنان گروه دوم باید از دسترسی او فرار کنند تا نتوانند به آن ها دست بزنند.

بازیکن گروه اول باید به همان حالت یک پا و قبل از خسته شدن و زمین خوردن پایش به سمت گروه خود برگردد ولی

اگر قبل از بازگشت و گذشتن از خط میانی، پایش به زمین بخورد می سوزد و باید از بازی خارج شود.

این بازی به همین روش با بازیکن گروه دوم آغاز می شود و بازیکنان به نوبت به اجرای بازی می پردازند تا جایی که تمام

بازیکنان یک تیم بسوزند و تیم مقابل برنده بازی می شود.

اعلام نتایج:

-زدن هر بازیکن داخل زمین ۲ امتیاز

-زدن همه بازیکن ها علاوه بر امتیاز قبل ۱۰ امتیاز برای جابجایی

-خطا بازیکن مهاجم پا گذاشتن زمین یا خارج شده از محوطه (امتیاز منفی

-زمان حضور هر بازیکن در زمین مقابل یک دقیقه و زمان کل بازی ۵ دقیقه

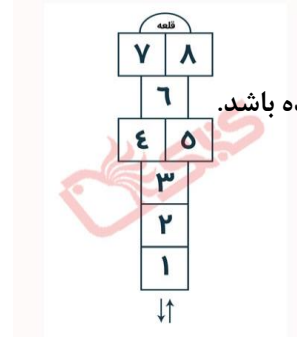
* لی لی

سپس بازیکن اول به قید قرعه انتخاب می‌شود. بازیکن منتخب پشت خانه شماره یک قرار می‌گیرد و سنگ را به خانه ۱ پرتاب می‌کند یک پای خود را از زانو خم کرده و به صورت لی لی به سنگ با نوک پا ضربه می‌زند و آن را به خانه ۲ هدایت می‌کند و به داخل خانه ۲ می‌پرد و از خانه ۳ نیز به همین صورت عبور می‌کند سپس با دو پا در خانه‌های ۴ و ۵ قرار می‌گیرد. مجدداً با یک پا از خانه ۶ می‌پرد و دوپا در خانه‌های ۷ و ۸ قرار می‌گیرد.

در این مرحله بدون مکث با یک حرکت دَوْرانی، یا ۱۸۰ درجه، طوری که پای راست در خانه ۸ و پای چپ در خانه ۷ قرار بگیرد، پریده و مسیر را از خانه‌ها به همان شکل نخست بر می‌گردد. هنگامی که درون خانه ۲ رسید و سنگ را از همان جا با یک ضربه از روی خانه یک رد کرده و به بیرون هدایت می‌کند خودش هم از روی خانه یک بیرون می‌پرد.

وقتی نوبت به خانه ۲ می‌رسد همان کار را تکرار می‌کند و سنگ را به خانه ۲ پرتاب می‌کند و از داخل خانه ۱ و از روی خانه ۲ می‌پرد و بازی را ادامه می‌دهد. این بار وقتی در دور برگشت به خانه شماره ۳ رسید، باید سنگ را از روی خانه شماره ۲ رد کند و به خانه یک بفرستد سپس خودش از روی خانه دو پریده و سنگ را ابتدا از خانه یک بیرون هدایت کند پس از آن خودش بیرون بیرد.

اگر در هر مرحله بازی کن نتواند سنگ را با ضربات پا درست هدایت کند یا سنگ پس از ضربه زدن روی خط قرار گیرد، بازنده می‌شود و دور بازی در اختیار حریف قرار می‌گیرد. وقتی بازی با ۸ خانه انجام گرفت، هدف آخر پرتاب سنگ، اگر در داخل قلعه قرار بگیرد بازیکن برنده شناخته می‌شود و حق انتخاب یکی از خانه ورزش‌ها را برای خود دارد به این ترتیب که پشت به خانه‌ها ایستاده سنگ را از بالای سرش به پشت پرتاب می‌کند، هر جا که افتاد، خانه اوست و با علامت × و نوشتن نامش آن را تصاحب می‌کند که در دورهای بعدی بازی می‌تواند در آن خانه استراحت کند. در مقابل، سایر بازیکن‌ها با مشکل مواجه خواهند شد و باید از روی آن خانه پرش کنند و اجازه ندارند که پا در آن بگذارند، مگر این که صاحب خانه باریکه‌ای از خانه را برای عبور در اختیارشان بگذارد. نکات مهم در اجرای این بازی: سنگ و یا پای بازیکن هرگز نباید روی خطوط قرار گیرد در غیر این صورت بازیکن بازنده و دور بازی در اختیار نفر مقابل قرار می‌گیرد. در هر خانه، مکث حداکثر تا ۳ بار لی لی کردن مجاز است. اگر بازیکن در هدف گیری و انداختن قطعه سنگ به خانه‌ای که مورد نظر است اشتباه کند خطاست و نوبت به بازیکن بعد می‌رسد. قطعه سنگ بازی برای رسیدن به خانه‌ها یا می‌تواند از روی خطها سر بخورد و یا می‌توان آن را پرتاب کرد.

بازیکنی می‌تواند خانه‌ها را پی در پی دنبال کند که در پرتاب‌ها و پرش از خانه‌ها اشتباه نکرده باشد.

اعلام نتایج:

* دو تیم بصورت همزمان بازی را شروع می‌کنند هر کدام از تیم‌ها زودتر بازی را به مرحله

آخر بازی برسانند (خانه قلعه را تصاحب کند) برنده بازی خواهند بود.

* در صورتی که بازیکنی خطا کند سوخته و ادامه بازی از همان مرحله توسط هم تیمی پیدا خواهد کرد.

بازیکن سوخته به انتهای صف رفته و در صورت سوختن تمام نفرات میتواند دوباره بازی کند.

*شمع، گل، پروانه

این بازی در تیم های ۳ نفره است هر کدام یک اسم را انتخاب کنید شمع یا گل یا پروانه

حالا دو نفر ۲ طرف طناب را بگیرید (طوری که وسط طناب کمی به زمین برخورد کند) نفر سوم وسط بایستد حالا با خواندن شعر شمع، گل، پروانه طناب را بچرخانید و نفر سوم از روی طناب بپرد نفر سوم روی اسم هر کسی که نتواند از روی طناب بپرد جایش را با آن اسم عوض کند.

اعلام نتایج:

-بازی در دو زمان ۵ دقیقه ای برگزار میگردد

-هر پرش از روی طناب ۱ امتیاز دارد

-تیمی برنده خواهد بود که بیشترین امتیاز را کسب کند

* خروس جنگی

به صورت گروهی و تیمی متشکل از ۵ نفر انجام می گردد. در زمینی مستطیلی شکل و زمان بازی در این ورزش ۵ دقیقه بوده و تمام بازی موکول به مبارزه تمام نفرات تیم می باشد. در پایان هر مسابقه هر تیمی که موفق بشود اغلب افراد تیم مقابل را شکست بدهد برنده بازی است و به تعداد نفرات باقیمانده تیم خودش امتیاز می گیرد. مبارزه بصورتی است دو بازیکن از هر تیم مقابل هم قرار میگیرند در حالی که دست روی سینه و بصورت لی لی وارد زمین میشود دو نفر با طعنه به یکدیگر ضربه می زنند و بازیکنی که از زمین خارج شود یا پای خود را روی زمین بگذارد یا تعادل خود را از دست بدهد بازنده بازی خواهد بود. این بازی نیاز به لوازم و تجهیزات خاصی ندارد. معمولاً ورزشکاران از لباس و کفش معمولی ورزشی استفاده می نمایند و در موقع مسابقه می تواند از یک لنگه کفش جهت پایی که روی زمین قرار دارد استفاده نماید.

اعلام نتایج:

هر تیم ۳ مبارزه از مبارزه را برنده شود برنده بازی خواهد بود هر برد ۳ امتیاز خواهد داشت .

* دیدن فیلم بازی ها و توضیحات تکمیلی در کانال تلگرامی

[T.me/khomein_b_m](https://t.me/khomein_b_m)